

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «ПРОСВІТА» ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

**Мовчан
Павло Михайлович**

Голова ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка, народний депутат України I-IV та VI скликань, член Спілки письменників України, заслужений діяч мистецтв України, лауреат Державної премії України імені Тараса Шевченка

Усвідомити становище української нації в постійно змінюваному світі, бачити перспективу — такі завдання ставить голова ВУТ «Просвіта» Павло Михайлович Мовчан — поет, перекладач, сценарист і державний діяч.

Народився 15 липня 1939 р. у с. Великій Вільшанці Васильківського району Київської області. У 1958 р. Павло Михайлович вступив до Київського університету імені Тараса Шевченка. Через два роки став студентом відомого Літературного інституту імені М. Горького. Після його закінчення завідував відділом редакції популярного журналу «Дніпро». У 1967–1969 рр.

навчався на сценарно-режисерських курсах при Держкіно СРСР. Потім працював літпрацівником, сценаристом кіностудії імені О. Довженка, із 1971 р. — літпрацівник, журналіст, а від 1988 р. обійняв посаду секретаря Київської організації Спілки письменників України, згодом секретаря правління Спілки письменників України.

Павло Мовчан стояв біля джерел української державності. Як голова ВУТ «Просвіта» та народний депутат України брав активну участь у підготовці та ухваленні Конституції України, а також у проголошенні та впровадженні 10 статті, яка утверджує державність української мови. Був членом президії Центрального проводу Народного Руху України. Постійно провадить активну суспільно-громадську діяльність.

І все ж головною для письменника лишається його літературна творчість, про що свідчать нові видання часів незалежності — тритомник, що представляє поезії та публіцистику, книжки «Мова — явище космічне» та «Витоки», «Вибране» в серії творів лауреатів Шевченківської премії, збірка поезій «Ти», багатосерійний телефільм «Логос», перевидання книжки поезій класика туркменської літератури Махтумкулі. Поетичні книжки Павла Мовчана завжди збурювали літературну критику, його твори перекладені багатьма мовами.

За визначний особистий внесок у розвиток демократичних засад Української держави, нагороджений орденами Свободи, князя Ярослава Мудрого V, IV та III ступенів, почесними грамотами Кабінету Міністрів та Верховної Ради України й багатьма іншими відзнаками.

Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка — всеукраїнська громадська культурно-просвітницька організація, метою діяльності якої є утвердження української мови як єдиної державної в усіх сферах суспільного життя, розвиток національної культури, відродження історичної пам'яті, формування національної свідомості та піднесення духовності й добробуту українського народу.

Попри історичні перипетії просвітяни завжди об'єднувалися навколо спільної мети — побудова не на словах, а на ділі незалежної самостійної соборної Української держави, у якій українці почуватимуться повноправними господарями. Нині вони продовжують узятий курс на відродження української національної культури через видавничу та лекційно-просвітницьку діяльність.

Канів.
Тут буде Тарасова церква

Мітинг біля Українського дому серед депутатів «Нашої України»

ВУТ «Просвіта» є правонаступником товариства «Просвіта», заснованого 8 грудня 1868 р. у м. Львів. Його першим головою став професор академічної гімназії Анатоль Вахнянин. За статутом товариство було науково-просвітницькою організацією й займалося виданням та розповсюдженням книжок. Створювалися читальні, велися курси для неписьменних, ставилися п'єси. Крім того, організовувалися рілничо-господарські та промислові спілки, позичкові й ощадні каси.

Наприкінці 1913 р. «Просвіта» мала 77 філій та 2648 читалень. На чолі головних виступали видатні письменники й учені. Головою Київської — був Б. Грінченко, заступницею — Л. Українка, Чернігівської — М. Коцюбинський, а Миколаївської — М. Аркас, Катеринославської — Д. Яворницький. Також у «Просвіті» активно працювали І. Франко, М. Грушевський, А. Волошин, М. Лисенко, І. Карпенко-Карий, П. Гулак-Артемівський та інші. Товариство підтримувало зв'язки з українцями Закарпаття, Хорватії, Боснії, США й різними освітніми організаціями.

Значної шкоди «Просвіті» завдала російська окупація Львова в 1914 р. У ті часи знищили не одну бібліотеку, читальню, репресували багатьох діячів. Однак, у 1918 р. товариство активізувало свою роботу. Через 10 років на землях окупованої Польщею Галичини «Просвіта» мала 2934 читальні та 12508 членів, а в 1934 р. — 3046 читалень і майже 500 тисяч членів. Але попереду були тяжкі часи. Із 1937 р. польська влада закривала читальні, особливо на північно-західних землях. За таких обставин у 1939 р. відбувся останній загальний збір просвітян. Сталінські поплічники знищили архіви, цінні історичні документи й рукописи, друковані матеріали. Під час окупації товариство не могло відновити роботу. Відтоді «Просвіта» існувала за межами України. Її ідеї передавалися від покоління до покоління.

Наприкінці 1980-х рр., коли агонізувала комуністична система в Україні, досвід «Просвіти» прислужився справі самоусвідомлення, самоідентифікації українців, реалізації національної ідеї. У 1989 р. у Республіканському будинку кіно відбулася установча конференція Товариства української мови імені Тараса Шевченка — перший легальний форум незалежної громадської організації в м. Києві. У 1991 р. його перейменовано на Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

Основу Товариства становлять первинні осередки, які входять до районних, міських об'єднань, ті групуються в обласні. Керівними органами є з'їзд, головна рада та центральне правління.

Сьогодні «Просвіта» нараховує понад 500 тисяч членів та прихильників і має широкую мережу осередків по Україні. У його складі — 25 обласних, у м. Києві та Севастополі, 458 міських і районних об'єднань. Має 18 друкованих органів в областях України, тижневик «Слово Просвіти», телекомпанію й видавничий центр «Просвіта». Крім того, просвітницькі організації працюють у багатьох країнах зарубіжжя, де живуть наші земляки — у Парагваї, Аргентині, Росії, Молдові, Білорусі, США, Канаді, Австралії, Сербії, Хорватії.

«Просвіта» завжди мала вагоме державотворче значення. Просвітяни взяли активну участь у конституційному процесі, який завершився

Урочистості з нагоди 150-річного ювілею ВУТ «Просвіта»

Урочиста академія до 150-річного ювілею «Просвіти»

перемогою демократичних сил — ухваленням 28 червня 1996 р. Конституції та проголошенням статтею 10 державності української мови. Великий резонанс в українському суспільстві викликала зорганізована товариством серія круглих столів за участю урядових структур щодо активного впровадження статті 10 Конституції України в усі ділянки суспільного життя.

Сприяючи Українській армії, коли розпочалася у 2014 р. збройна агресія Росії проти України, ВУТ «Просвіта» ініціювала і видала багатотисячним накладом цикл творів для українських військових «Бібліотека українського воїна». Проект сприяє процесу національної ідентичності оборонців нашої Батьківщини.

Крім статутної діяльності, Всеукраїнське товариство «Просвіта» виконує державні програми — «Українська мова — державна мова», «Малі міста України», «Я гордий тим, що українець зроду». Займається патріотичним вихованням молоді та юнацтва. Втілює й інші культурологічні, мистецькі та видавничі проекти, залучаючи провідних науковців, відомих митців, професійні й аматорські творчі колективи.

Нині товариство є провідником ідеї української державності, віковичних цінностей народу та посідає важливе місце в процесі загальнонаціонального духовного розвитку.